111

Адзерова А
7 б

Диктант, грамматическэ лэжьыгъэ ыкIи ыуж.

Лъагъунитъым и къару.

Ар ныбэрэ ныпсыбэрэ лхузэхэмытъэкIыу, зэрыныбэр къахуэмыгъэу, къыныбгъэрэ, ныгуфэныхэр жыр къахуэмыхутэу, ыпхухэр зодауэ ныбэ къэс. Ауэ сэ сифIэщ хъуркъым ар ныпсыбэу жызыIэхэр захуэу, уеблэмэ Iэщ дегъэжьэм я псалъэр ядгъэкъабзэныщ. Ар ныпсыбэр пэжыгъэ, сыт-тIэ ыпхуэмылъэ къыхэзыльхьэр, зауэм и мафIэм ыпхэтыпи, ныхъэныпчъапIэм ирагъэкIыжыпи и анэм, фIыуэ имыгъэсыпи и ныбэр ущыгъэ зыми къыпыхъуимытхъыр? Ныбэщ лъагъунитъым. Ар, ныпсыбэмэ, я хэкур ябгъэнэнти, бийм и лъэныкъуэ ыпхуэхэм зацIыпти, зыми я дзыхь иратыгъэзу псори дунейм кIытэнэнт. Ауэ гумрэ псэмрэ зэкIэрыгъэпсыпIэу гуаузми гуфIыгъуэхьми ущымыгъэшIыпIу бийм ущымытъэшIынзу лыхъуэгъэ ущIыпу ныбэгъэкъуэныгъуэ лъэныкъуэ куэдкIэ кIыпкъуэкIыпу зы нэрылъагъуэр ныбгъэщ. Ныбэщ Лъагъунитъым. Ар пэжщ. Ауэ зы закъуэфI ныбэкъым, ныбэгъэкъуэныгъэр щыIэмащIыу, хэгъэныбэныдасфIэщ. Атлэ сыт ныбэгъэкъуэнщ лъагъунитъым и Iэр? – Напэр.

Ныпхур зыгуфIэзыгъэгупсысыпхэр, къэзыгъэзэжьхэр пэсэр гуэр ныпытамэ, хьэкIэ-хьэцэкIэ хъунэныти зэрыгуфIэкIынт. Ди насыпыр, ныпхуэдэу ныпхуэхэм напэр диIэщ, ди насыпыр, дзыт зыгуфIэкъым, напэрэ лъагъунитъым зэкъуэтщ. Лъагъуэм куэдрэ пIэщIэгъэкIыжыпхуэдэ.

Ар ныбгъэ пэщ. Гурэ псэкIэ узыгъэгъэдэмытмэ, узэкуэмыпэжымэ, дэтхэнэ зыми и напэм и лъэпкъыр ныбгъэ, зызыми зегъэдэлъынтэ, лъэпкъ напэри пIэх. Дэ ди лъэпкъыр ныбгъэ-ныбгъэ лъапэрэ лъэпкъ пэтэ, лъэпкъ къабзэщ, гъэсэныгъэхуэ зиIэ лъэпкъ Iэдэбщ.

Арауэ адыгэхэм ныпхуэ ныгъэсэныгъэхэр дене, и анэмрэ, и хьэм-щэкIэ нэхъ трагъэлъэгъуэ ныгуфIэрэ, и тепльэм нэхъыр. Тепльэ ныбгъэм фIэкIа ямыгъэсэмэ, ар гъатхэ плъыгъэу, къуэдзэнэгъуэфIэщ. Гъатхэм ныпхуэ и гуэм Iэфрыгъэ, гуфIэгъуэ кIыхьыхьам и лъэужь къригъанэ. Уэ уи тепльэр ищу кIытэныхьыпхэрэ, уи гуэм Iэфрыгъэ псори ныгуфIыпIуэтмэ, уи дахэгъэр зыми фIэхъэлъэтыщкIыгъ. Ар дэтхэнэ ныпхуэмэ ищу ныбгъэ пэзыгъ – насыпыныпхуэщ. ФIыщ, ныпхуэм дахэу зыкIытыныгъэтмэ, тепльэр лъкIыщу, сыт и лъэныкъуэкIи къабзэныгъэмэ, и гур зэлухамэ, пэтэр

и чыуазэмэ.

Арау лъагъунитъым и лъабжьэри: щауэм е мэщхьелчъуэм щыгъитэр, щыгъэтъур, цынхуэгъэр цынхупеэм щыгъуи, гъубжьгър еупсыгъу, егъэупсыкъу, цынху ~~з пхъэкъу~~ зэпхыкъутэхэр зэрилъхьэ, зэрегъэпсыхьэкъыгъэр къэкъуа, чыуагъуэм прегъэплъэнэ лъэгъэлъэ щыгъуагъэм прегъэгупсысынэ лъагъунитъыр щэсым, пэтегъэкъэ пенхьам, зыри пэлъэщынчыкъым, жьогъбгъэм, ужихьм, уэсым, зэманым лхъэмитпхъэх къурш, сит куэдэ щауэм бэмгхьым ар пэщэтыфынщ.

Ситу къаруушхуэ ирэ лъагъунитъым! 45б

1. Ар щыгъэрэ щытмгъэрэ мхъузэхэмитъэкъыу, зэгъэгъэр къахуэмитщэу, къищытмдрэ щыгъуитхитэр къахуэмикутэу, цынхухэр зодгуэ нобэ къэс. 4б

2. Арэкъабитмгъу 2б

3 зэкъэритъэпщэу - зэкъэрешхэу +
мгхъуте - хахуэ +
щэгъэкъуэн- дэлэтмкъуэнъу. +
дзгхь ярамитъэзгу- —
хэкур лбгъонэнтмг. - лъахэм иклкмте — 3б

54б